

21. Франко І. «Каменярі». Український текст і польський переклад. Дещо про штуку перекладання / Іван Франко // Збір. тв. : у 50 т. ; Редкол.: Є. П. Кирилюк (голова) та ін. – К. : Дніпро, 1986. – Т. 39. – С. 7–20.
22. Якуб'як М. Нове життя повісті (Olga Kobylanska. La Terre, traduit de Tukrainien par Ginette Mahymovitch, Editions “Dnipro”, Kiev, 1973) / М. Якуб'як // Всесвіт. – 1975. – № 6. – С. 164.

Key words: *Ivan Babych, Zhinet Maksymovych, life, pedagogical activity, literary activity, artistic translation.*

Summary. *The article is devoted to the life and professional activity investigation of the well-known representatives of the Ukrainian translation studies school of the last quarter of the twentieth century I. Babych and Zh. Maksymovych. The author emphasizes the intersections of these prominent personalities' fates, whose pedagogical and literary work can impress with the potent achievements and rather laconic illustration of their original work significance because of the all-round research lack.*

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЛІКАРСЬКА ПОМИЛКА ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Олександр Люлька, Віталій Ляховський, Олександр Ковальов, Іван Немченко, Костомарова Інна, Тамара Городова-Андрєєва, Олег Краснов, Олексій Кизименко

*Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»
(м. Полтава)*

Анотація. Термін «лікарська помилка» має як медичне трактування, так і юридичне. До кримінальної відповідальності лікар під час виконання своїх професійних обов'язків може бути притягнутий у випадках недбальства, недобросовісності та наявності складу злочину.

Ключові слова: лікарська помилка, кримінальна відповідальність.

*Если общество возложит всю полноту
ответственности на врача, то
кто же будет лечить больных?
О. Е. Бобров*

Україна впевнено почувається в турбулентних водах медичної реформи, що розпочата у нашій країні й обіцяє більшості людей позбавлення від негативних явищ старої прорадянської медицини та винагородити оновленою, європейською.

Наявні численні приклади покращення медичного забезпечення населення, багато чого наобіцяно й лікарям. Одна з переваг цієї реформи – лікування простого українця за сучасними європейськими протоколами, дотримання яких буде обов'язковим для лікарів практичної спрямованості. Загалом, якщо анонсовано таке покращення у медичній сфері та ще при значному збільшенні фінансування, то у багатьох виникають питання: «А що буде натомість? Чим повинні будуть розраховуватися лікарі за таке “покращення”?»

Суспільство, якому за будь-якої нагоди, нагадують про значне матеріальне збагачення людей у білих халатах на тлі постійного зубожіння більшості, буде вимагати від працівників сфери охорони здоров'я «відповідної якості» цих послуг. А незадоволених пацієнтів, упевнених у тому, що все й одразу повинно змінитись за європейськими протоколами, буде чимало. Це призведе, на нашу думку, як мінімум, до збільшення претензій хворих та їхніх родичів з аргументуваннями типу «порушення клятви Гіпократата», «лікарська помилка» тощо.

Зважаючи на зростаючий рівень юридичної обізнаності населення, можна припустити, що ці звернення будуть спрямовані до органів слідства та до суду. Зрозуміло, що не може все навколо бути або білим, або чорним, не можуть всі лікарі бути однаково фаховими та компетентними, бо лікарі – це люди, а люди всі різні і можуть помилятися, як і працівники інших професій, але, задля об'єктивного погляду на проблему, зауважимо, що не кожен лікар, який припустився помилки, – злочинець. Так, наслідки лікарських помилок можуть бути фатальними, але якщо без ретельного об'єктивного аналізу причин та перебігу професійних дій лікаря карати «за буквою закону» всіх «винних», то хто з молодих людей захоче добровільно присвятити своє життя та здоров'я настільки небезпечній та відповідальній роботі? Хто буде лікувати в нашій країні наступне покоління? Беззаперечно, не можна безапеляційно захищати всіх лікарів, бо випадкам протиправних їхніх дій належить давати правильну юридичну оцінку з наступним покаранням, як і всім порушникам закону в Україні.

Мета нашої роботи – проаналізувати поняття «лікарська помилка» в роботі медичних працівників та виокремити протиправні дії, за які вони повинні нести відповідальність за законом.

Сьогодні у світі немає загальноприйнятого визначення поняття «лікарська помилка». У Вікіпедії запропоноване таке визначення: незловмисне упущення лікаря (або будь-кого з медичного персоналу) в його професійній діяльності, якщо при цьому не було недбальства, недобросовісності, самовпевненості, байдужості. Таким чином, лікарська помилка виникає при добросовісному ставленні медичного працівника до своїх обов'язків, коли немає причини говорити про наявність ознак злочину.

Лікарські помилки умовно можна поділити на три групи: деонтологічні, діагностичні та лікувальні. Лікарські помилки першої групи пов'язані з порушенням принципів етики та деонтології по відношенню, насамперед, до пацієнтів або до інших колег. Попередити такі помилки можуть рівні, довірливі взаємовідносини між лікарем та пацієнтом, між колегами, спираючись на високий професійний рівень медичного працівника та значні досягнення медичної науки.

Діагностичні помилки виникають у випадках ігнорування або невмілого використання лікарем анамнезу захворювання пацієнта, при ігноруванні важливих деталей виникнення чи перебігу хвороби, особливостей реакції організму пацієнта на дію ліків тощо. До помилок діагностики належать випадки неповного обстеження хворого, коли для правильного встановлення діагнозу не було використано весь доступний арсенал досліджень (інструментальних, лабораторних тощо) [2].

Коли обстеження пацієнта було проведене у достатньому для встановлення правильного діагнозу обсязі з використанням сучасних інформативних методів дослідження, але при комплексному аналізі їх результатів були зроблені помилкові діагностичні висновки або їх трактування, що не дало змоги правильно оцінити стан хвороби, її період тощо. Якщо, своєю чергою, зазначені обставини вплинули на якість лікування і мали негативні наслідки для здоров'я пацієнта, – це також діагностичні лікарські помилки.

Крім того, якщо обстеження хворого відбувається поспішливо, хаотично, безсистемно та недбало, це може призвести до поверхневого інтерпретування результатів

дослідження та хибного формулювання клінічного діагнозу, – це також вважається лікарською помилкою.

Лікувальні помилки в першочергово впливають із діагностичних і пов'язані з неправильним клінічним діагнозом. Унаслідок таких хибних чи неповних діагнозів хворому призначається лікування, яке не відповідає істинному характерові захворювання, і в той же час не проводиться (або своєчасно не проводиться) необхідна терапія.

Також, на виникнення помилок впливає наявність об'єктивних причин, серед яких основними вважаємо небажання хворого деталізовано розповісти лікарю щодо перебігу свого захворювання, атипичний перебіг хвороби, анатомічні особливості організму пацієнта, загострення супутньої патології. Крім того, будь-який лікар, як звичайна людина, не гарантований від виникнення помилок у роботі. Тому, причиною лікарської помилки можуть бути і суб'єктивні причини: особливості характеру медичного працівника, упереджене ставлення лікаря до хворого, поверхневий аналіз результатів обстежень, нелогічне їх осмислення тощо [1].

Особливо важливим вважаємо те, що під поняття лікарська помилка не слід підводити неналежне виконання медичними працівниками своїх професійних обов'язків, що в свою чергу тягне за собою настання юридичної відповідальності. Відокремлюють лікарську помилку від дій, що підлягають кримінальній відповідальності, наступні ознаки. По-перше, дії медичного працівника у конкретному випадку були об'єктивно невірними і не відповідали загальноприйнятими по відношенню до конкретної патології. По-друге, лікар усвідомлював, що його дії (або бездіяльність) є невірними і можуть призвести до негативних наслідків у хворого. По-третє, дії лікаря викликали ускладнення у хворого (смерть пацієнта або суттєву шкоду здоров'ю) [3].

Отже, якщо лікар при виконанні своїх службових обов'язків керувався загальноприйнятими поглядами на діагностику та лікування хвороби пацієнта (підручники, клінічні протоколи, рішення симпозіумів, конференцій, експертних нарад тощо) та не допускав проявів недбальства, недобросовісності, то у випадках негативних наслідків лікування не підлягає кримінальній відповідальності.

Література

1. Акопов В. И. Право в медицине / В. И. Акопов, Е. Н. Маслов. – М. : Книга-сервис, 2002. – 352 с.
2. Бобров О. Е. Врачебная ошибка или профессиональное невежество? Мифы, иллюзии, реальность / О. Е. Бобров // Лекарь. – 2008. – № 1–2. – С. 6–12.
3. Эльштейн Н. В. Современный взгляд на врачебные ошибки / Н. В. Эльштейн // Терапевтический архив. – М. : Медицина, 2005, № 8. – С. 88–92.

Summary. *The term “medical error” has both a medical interpretation and a legal one. In the course of performing his professional duties, a doctor may be prosecuted in cases of negligence, unfairness and the presence of a crime.*

Key words: *medical error, criminal liability.*

